

แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

The School Administration Guidelines for Teacher Quality Development
in the 21st Century, The Secondary Educational Service Area Office, Phetchaburi

สรารวุฒิ นิ่มนวล¹ สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง² และ ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ³

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, sarawut.nimn@northbkk.ac.th

² รองอธิการบดีอาวุโส มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, sitiporn@northbkk.ac.th

³ อาจารย์ประจำ ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, khwanying@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน ครู จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน ซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและหาข้อสรุปร่วม

ผลการวิจัย พบว่า จากสภาพการพัฒนาการศึกษาไม่ต่อเนื่องจากนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง และการบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษายังขาดการมีส่วนร่วม ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของครูพบว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดการพัฒนา และการฝึกอบรม ขาดความรู้ด้านภาษา สื่อ เทคโนโลยีใหม่ นวัตกรรมใหม่ สารสนเทศ และทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใหม่ มีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากภาระงานสอนและการดูแลผู้เรียน การบริหารจัดการหรือการทำงาน ไม่มีความเป็นระบบและขาดการวางแผน แนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 มี 3 องค์ประกอบ (1) องค์ประกอบกระบวนการบริหารสถานศึกษา มีดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) การพัฒนาทักษะของครู 3) การนำไปใช้ 4) การสร้างเครือข่าย และ 5) นิเทศ ติดตามต่อเนื่อง (2) องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) สื่อ เทคโนโลยี และสารสนเทศ 3) จิตวิญญาณความเป็นครู 4) ภาวะผู้นำของครู 5) การวัดและประเมินผล (3) องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน 2) ความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน 3) การปฏิบัติงาน 4) การสร้างขวัญและกำลังใจ 5) การประเมินผลของการดำเนินงาน และ 6) การปรับปรุงแก้ไข

คำสำคัญ: แนวทาง, กระบวนการบริหารสถานศึกษา, คุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the conditions, problems and the operation method for teacher quality development in 21st century, the Secondary Educational Service Area Office, Phetchaburi. The 16 participants were selected as sampling group: 2 educational administrators, 9 educational institution administrators, 4 experts and 1 teacher. The data were collected by semi-structured interview. The quantitative data were analyzed by Content Analysis and Common Conclusion.

The research findings are as follows: educational development is not continual due to the change of educational policies. Moreover, administration in the educational service area office and educational institutions have been still lacking the participation. Problems to perform the duties of teachers found that, most teachers still lack development and training, lack of language skills, media, new innovation, new technology, information and creative skills in organizing new learning activities. A task other than the task of teaching and student care. The management or operation without the system and lack of planning. There were 3 factors for the operation method for teacher quality development in 21st century; the first factor was educational the School administration process composed of 5 components: 1) management 2) teacher skill development 3) applying 4) networking and 5) continuous supervision. The second factor was teacher quality development in 21st century composed of 5 components: 1) learning management and innovation 2) media, technology and information 3) the spirituality of teacher 4) teacher leadership 5) measurement and evaluation and the third factor was the components of participatory educational the School administration consisted of 6 steps as follows: 1) planning 2) knowledge and understanding of work 3) performance 4) morale enhancement 5) evaluation of the operations and 6) revisions.

Keywords: Guidelines, Educational The School Administration Process, Teacher Quality in the 21st century

1. บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 จัดทำขึ้นเพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศไทย กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง โดยยึดหลักการสร้างเครือข่ายและให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วม มีการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับองค์กรหรือหน่วยงานของตน สนับสนุนให้สังคมทุกภาคส่วนและทุกระดับได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อความสำเร็จจะทำให้เกิดพลังพัฒนาการศึกษาที่เข้มแข็ง อันจะเป็นรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน (ประยูร อัครบวร ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และกมลทิพย์ ศรีหาเศษ, 2553, น. 13)

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาที่เน้นคนมีปัญญาเพราะปัญญาของคนจะช่วยในการพัฒนาชาติ การศึกษาในยุคนี้ควรใช้รูปแบบการเรียนรู้เน้นการศึกษาผ่านปวงชน เป็นการศึกษาที่เน้นวิธีการเรียนรู้ แบบร่วมมือและรวมพลัง การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง โรงเรียนต้องจัดการศึกษาอย่างมีมาตรฐาน ทักษะการคิดเพื่อสร้างความรู้ ค้นหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือก และตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม พิมพ์ อดิเรก (2558, น. 43) จากการวิจัยพบว่าการปฏิรูประบบการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบภายใต้แนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะดำเนินการปฏิรูประบบการร่วมมือ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การปฏิรูปหลักสูตรสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี 2) การปฏิรูประบบการวัดและประเมินผลการเรียน 3) การปฏิรูประบบการพัฒนาคุณภาพครู 4) การปฏิรูประบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษา 5) การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา โดยการปฏิรูปนั้นต้องดำเนินการทั้ง 2 ระดับ คือระดับประเทศ ที่มุ่งตอบโจทย์ ด้านการสร้างความรู้ความรับผิดชอบโดยบทบาทของรัฐเป็นสำคัญ และระดับสถานศึกษาที่มุ่งตอบโจทย์ด้านความเป็นอิสระของโรงเรียนในฐานะหน่วยงานหลักของการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนการสอนเป็นสำคัญ (มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2556)

จากสภาพปัญหาครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ครูผู้สอนปฏิบัติงานสอนได้ไม่เต็มที่ อันเนื่องจากการะงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมาก และมีครูบางส่วนขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ยังขาดการนำเอาผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาในด้านโอกาสทางการศึกษา การสรรหาครูยังไม่สามารถเปิดโอกาสให้คนเก่งเข้ามาเป็นครูได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องใบประกอบวิชาชีพ อีกทั้งหลักสูตรท้องถิ่นยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างหลากหลาย ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ในส่วนอุปสรรคของการดำเนินงาน พบว่า การประเมินในสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษามีมากเกินไป และมีหน่วยงานต่างๆ เข้าไปเก็บข้อมูล และนำกิจกรรมลงสู่สถานศึกษามาก ทำให้ครูจัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่ อีกทั้งนโยบายทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้นโยบายการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาไม่ต่อเนื่อง และปัญหาเศรษฐกิจ ความยากจนของผู้ปกครอง สังคม และครอบครัวที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อการศึกษาให้กับเด็กด้อยโอกาส ระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพยัง

ไม่ครอบคลุมเต็มพื้นที่ และองค์คณะบุคคลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ยังไม่สามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ได้อย่างจริงจัง เนื่องจากระเบียบกฎหมาย แนวทางไม่ชัดเจน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพชรบุรี, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ นางค์เยาว์และคณะ (2560, น. 132-143) พบว่าสภาพการบริหารสถานศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อเทคโนโลยี ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาการเรียนการสอน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น องค์กรหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริม สนับสนุน จัดสภาพแวดล้อม สื่อเทคโนโลยี สนับสนุนการพัฒนา บุคลากร การพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยผู้บริหารหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดเป็น นโยบายระดับเขตพื้นที่เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างทั่วถึง และเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงนิษฐ์ มั่งคั่งและกัญญกร เอี่ยมพญา (2563, น. 116-135). พบว่าปัญหาเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ได้แก่ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใหม่ๆ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การวางแผน ออกแบบนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ความเพียงพอและความทันสมัยของสื่ออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และภาระงานอื่นค่อนข้างมาก แนวทางแก้ไข ได้แก่ จัดอบรมการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมที่ทันสมัย จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูเสนอผลงานนวัตกรรมสร้างสรรค์ สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) จัดหาคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอ ทันสมัยจัดลำดับความสำคัญการทำงานให้ชัดเจน เหมาะสม

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาดังที่ได้กล่าว โดยได้ศึกษาวิจัยแนวทางการดำเนินการการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบุรี ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

3. การดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 โรงเรียน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน เป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 9 คน โดยกำหนดคุณสมบัติเป็น ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา

วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์การบริหารเขตพื้นที่มัธยมศึกษา /สถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ และตามความสมัครใจ และครู ที่จบการศึกษาในระดับคุณวุฒิปบัณฑิต วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 1 คนและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถและ/หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ไม่น้อยกว่า 10 ปี การศึกษาระดับปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 16 คน ซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นข้อคำถามปลายเปิดสอบถามสภาพ ปัญหาและแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี เสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและสำนวนภาษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา พบว่า มีค่าเท่ากับ 1.00 และตรวจสอบความตรงตามโครงสร้าง โดยวิธีตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ข้อคำถาม วัดได้ตรงกับลักษณะที่มุ่งวัดได้ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 11 คน ครูจำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ที่มีความรู้ความสามารถ และ/หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อสอบถามสภาพ ปัญหาและแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จดบันทึกและบันทึกเสียง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประมวลความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ที่สอบถามสภาพ ปัญหาและแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีและลงสรุป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Contents Analysis) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และหาข้อสรุปร่วม (Common Conclusion)

4. ผลการวิจัย

จากผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 16 คน ในประเด็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิจัยใน 2 ประเด็น โดยสรุปดังนี้

4.1 จากการศึกษาสภาพ ปัญหา การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู มีความเห็นตรงกันว่า สภาพการพัฒนาการศึกษาที่ไม่ต่อเนื่องจากนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงบ่อย และการบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษาซึ่งขาดการมีส่วนร่วม ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดการพัฒนา และการฝึกอบรม ขาดความรู้ด้านภาษา สื่อ เทคโนโลยีใหม่ นวัตกรรมใหม่ สารสนเทศ และทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใหม่ๆ มีภาระงานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากภาระงานสอนและการดูแลผู้เรียน การบริหารจัดการหรือการทำงานไม่มีความเป็นระบบและขาดการวางแผน

4.2 แนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ พบว่า แนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ควรมี 3 องค์ประกอบ (1) องค์ประกอบกระบวนการบริหารสถานศึกษา มีดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) การพัฒนาทักษะของครู 3) การนำไปใช้ และ 4) การสร้างเครือข่าย 5) นิเทศ ติดตามต่อเนื่อง (2) องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) สื่อ เทคโนโลยี และสารสนเทศ 3) จิตวิญญาณความเป็นครู 4) ภาวะผู้นำของครู 5) การวัดและประเมินผล (3) องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน 2) ความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน 3) การปฏิบัติงาน 4) การสร้างขวัญและกำลังใจ 5) การประเมินผลของการดำเนินงาน และ 6) การปรับปรุงแก้ไข

5. การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผู้วิจัยขอนำเสนอประเด็นในการอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.1 จากการศึกษาสภาพ ปัญหา การบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 พบว่า สภาพการพัฒนาการศึกษาไม่ต่อเนื่องจากนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง และการบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษาซึ่งขาดการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลธิชา การถาง และ มะลิวัลย์ น้อยบัวทิพย์ (2561, น. 83-94) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการสร้างความร่วมมือของกลุ่มงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่า สภาพของความร่วมมือของกลุ่มงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยเรียงลำดับจากสภาพปัญหาระดับมากไปหาระดับน้อย ได้ดังนี้ การกำหนดควิสัยทัศน์ร่วม การกำหนดข้อปฏิบัติในการประชุม การพัฒนาแผน ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ การสร้างข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการตัดสินใจ การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสนองเหตุผลและความต้องการในการมีส่วนร่วม และการสร้างพันธสัญญา

คู่เป้าหมายร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการแบ่งบทบาทหน้าที่ระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่ไม่ชัดเจน บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวปฏิบัติ การออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องทำให้การบริหารบุคคล และงบประมาณขาดแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและชัดเจน การบรรจุแต่งตั้งทำให้ภาระงานของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่มีมากกว่าปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อ่ำไพ นงศ์เยาว์และคณะ (2560, น. 132-143) ที่ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าสภาพการบริหารสถานศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อเทคโนโลยี ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนา การเรียนการสอน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลาง ดังนั้น องค์กรหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุน จัดสภาพแวดล้อม สื่อเทคโนโลยี สนับสนุน การพัฒนา บุคลากร การพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยผู้บริหารหรือหน่วยงานต้นสังกัดควร กำหนดเป็น นโยบายระดับเขตพื้นที่เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างทั่วถึง และเป็นรูปธรรม

ส่วนปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดการพัฒนา และการฝึกอบรม ขาดความรู้ ด้านภาษา สื่อ เทคโนโลยีใหม่ นวัตกรรมใหม่ สารสนเทศ และทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบใหม่ๆ มีภาระงานอื่นๆที่นอกเหนือจากภาระงานสอนและการดูแลผู้เรียน และการบริหารจัดการหรือการทำงาน ไม่มีความเป็นระบบและขาดการวางแผน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงนิษฐ์ มั่งคั่งและกัญญา เอี่ยมพญา (2563, น. 116-135) พบว่าปัญหาเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ได้แก่ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบใหม่ๆ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การวางแผน ออกแบบนวัตกรรมที่เหมาะสมกับ การจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ความเพียงพอและความทันสมัยของสื่ออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และภาระงานอื่นค่อนข้างมาก แนวทางแก้ไข ได้แก่ จัดอบรมการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมที่ทันสมัย จัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูเสนอผลงานนวัตกรรมสร้างสรรค์ สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) จัดหาคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอ ทันสมัยจัดลำดับความสำคัญการทำงานให้ชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับ ศิริพร อาจปึกษา และธีระศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ (2558, น. 1254-1264) พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ ของครู พบว่า ครูขาดความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดทักษะ ขาดประสบการณ์ในการสอน ขาด ความรู้ด้านภาษา เทคโนโลยีและในวิชาที่เกี่ยวข้อง ปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอหรือมีจำกัดการแข่งขันทาง การศึกษาทำให้ครูเกิดความเครียด รวมไปถึงความไม่พร้อมของผู้เรียน มีภาระงานอื่นๆที่นอกเหนือจากภาระงานสอน และการดูแลผู้เรียน ผู้ปกครองไม่สนับสนุนการทำงานของครู การบริหารจัดการหรือการทำงานไม่มีความเป็นระบบ และขาดการวางแผน สอดคล้องกับ ปรีดา กลั่นแก้ว (2552, น. 86) ที่พบปัญหาสำหรับครูผู้สอน ที่เห็นได้ชัดเจน เป็น ปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยี ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าโดยรวม แต่ขาดการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ขาดการบูรณาการ ขาดกลไกประสานงานที่ชัดเจน ในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างพอเพียง และเหมาะสมกับ สภาพเศรษฐกิจและสังคมเป็นสิ่งที่ปัญหา สอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ นาทัน (2550, น. 45) พบว่า การพัฒนา ด้าน ทักษะของครูซึ่งยังเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาค่อนข้างมาก เนื่องจากในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่ต้องเตรียมคนออกไปเป็น คนทำงานที่ใช้ความรู้ และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ไม่ว่าจะประกอบสัมมาชีพใด การเรียนรู้ของนักเรียนมีการ เปลี่ยนแปลงเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วย ให้ นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ ครูจึงต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีทักษะ

ของการเรียนรู้และต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ใน 3 ทักษะที่สำคัญ คือ (1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (2) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (3) ทักษะชีวิตและอาชีพ

5.2 จากการศึกษาแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 พบว่า (1) องค์ประกอบกระบวนการบริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) การพัฒนาทักษะของครู 3) การนำไปใช้ และ 4) การสร้างเครือข่าย 5) นิเทศ ติดตามต่อเนื่อง (2) องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) สื่อ เทคโนโลยี และสารสนเทศ 3) จิตวิญญาณความเป็นครู 4) ภาวะผู้นำของครู 5) การวัดและประเมินผล (3) องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน 2) ความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน 3) การปฏิบัติงาน 4) การสร้างขวัญและกำลังใจ 5) การประเมินผลของการดำเนินงาน และ 6) การปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับ ไบรน์แมน (Bryman, 1986, p. 139) ได้เสนอแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่จะมีผลต่อทัศนคติการปฏิบัติงานและการกระตุ้นใจผู้ได้บังคับบัญชาไว้ คือ บรรยากาศของการมีส่วนร่วมควรจะต้องทำให้แนวทางที่จะไปสู่เป้าหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และบรรยากาศจะมีลักษณะของความไม่เป็นทางการมากกว่า ผู้ได้บังคับบัญชาสามารถเลือกเป้าหมายที่มีคุณค่า ดังนั้นผู้บังคับบัญชาก็ควรเพิ่มเป้าหมายส่วนบุคคล (individual goal) กับเป้าหมายองค์การ (organization goal) ให้เท่าเทียมกัน ผู้มีส่วนร่วมจะเพิ่มการควบคุมงานมากขึ้นถ้ามีแรงจูงใจและความเป็นอิสระเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนีย์ มั่งคั่งและกัญญกร เอี่ยมพญา (2563, น. 116-135). ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนเครือข่ายฝึกระบบการณวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาละโวทัย เขต 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ได้แก่ การพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ๆ ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานเชิงนวัตกรรม เชิงระบบ สนับสนุนครูใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายและสร้างสรรค์ นำสื่อนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตสื่อ นวัตกรรม และเสนอผลงานนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ พัฒนาการเกี่ยวกับการสนทนา การเขียน และการสื่อสารอื่นๆ อย่างหลากหลาย ควรส่งเสริมให้ครูใช้ช่องทางการสื่อสารต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การแก้ไขปัญหาตลอดจนการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกระดับชั้นและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดหาสื่อเทคโนโลยีตามความเหมาะสมและเพียงพอ ควรพัฒนาคุณภาพครู ให้มีความรู้ ความสามารถ มีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ มีมาตรฐานทัดเทียมกับนานาชาติ สอดคล้องกับ ภัณฑิรา สุภารัตน์ และคณะ (2558, น. 1126-1143) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 พบว่า องค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาละโวทัย สำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วม 3) การนิเทศ 4) การใช้เทคโนโลยี 5) การประเมินผล รูปแบบ มีลักษณะเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันโดยองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบด้านการประเมินผล การใช้เทคโนโลยีและการนิเทศ และอันดับความสำคัญ แต่ละองค์ประกอบของรูปแบบ ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) การประเมินผล 3) การมีส่วนร่วม 4) การนิเทศ 5) การใช้เทคโนโลยี ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศสำหรับศตวรรษที่ 21 ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบมีความเหมาะสม เป็นไปได้ ถูกต้อง และ

นำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิทชินันท์ ซอหะซัน (2559, น. 42) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อประสิทธิภาพของหลักสูตรอนุปริญญา สาขานายช่างบำรุงรักษาอากาศยาน สถาบันการบินพลเรือนพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารจัดการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนมีส่วนร่วมในการแนะนำอาจารย์ผู้สอนให้มีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และมีส่วนช่วยในการร่วมกันคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นการทำงานที่ยืดหยุ่นการทำงานเป็นระบบทีม มีการทำงานเป็นกลุ่ม ที่มีการเน้นพฤติกรรมกระบวนการกลุ่ม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เน้นการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เน้นคุณภาพผู้เรียน โดยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้บุคคลต่างๆ มีส่วนร่วมในการวางแผนการตัดสินใจการดำเนินงานการสนับสนุนส่งเสริมการประสานงานและการติดตามประเมินผลในการจัดการศึกษาร่วมกับอาจารย์ผู้สอน เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาที่จบจากสถาบันการบินพลเรือนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นุชนาด สอนสง และสงวน อินทร์รักษ์ (2561, น. 115-132) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาจังหวัด มีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกลุ่มเครือข่าย 2) บรรยาการการมีส่วนร่วม 3) องค์การเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม 4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ภาวะผู้นำ 6) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน 7) การติดต่อสื่อสาร 8) การใช้เทคโนโลยี

จากการศึกษา องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ที่พบว่าคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) สื่อ เทคโนโลยี และสารสนเทศ 3) จิตวิญญาณความเป็นครู 4) ภาวะผู้นำของครู 5) การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ ซาร์เวเดรา (Saavedra, 2012, pp. 9-12) ที่กล่าวถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ต้องเป็นการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ครูผู้สอนต้องตั้งหัวข้อที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานที่สำคัญที่สะท้อนถึงตัวผู้เรียนและครู สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 20) ที่ได้สรุปว่า หลักการและแนวคิดในการใช้สื่อควรเน้นสื่อเพื่อการค้นคว้าด้วยตนเอง ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นใช้เอง ควรใช้สื่อที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ควรสร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์เรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น ส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน การเกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันให้มีโอกาสได้เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกัน ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ในหลายมิติจากสื่อที่หลากหลายรวมทั้งเชื่อมโยงโลกที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนให้เข้ามาสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน 3) วัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้นให้ครูมีการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนเพื่อนำข้อมูลมาวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องด้านการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับ เบิร์กแมน และ แซม (Bergman and Sams, 2012) กล่าวไว้ในหนังสือ Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day สรุปได้ว่าการสร้างนวัตกรรมหลากหลายรูปแบบเพื่อใช้สำหรับการ

ปรับปรุงพัฒนาและการแก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษาเรยนรู้นั้นได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเกิดเป็นพลวัต ที่ดำเนินการมาอย่างเป็นระบบภายใต้สภาพการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนวัตกรรมทางการศึกษาที่ได้ผ่านกระบวนการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบนั้น จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ทรงพลังและเป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับ วรลักษณ์ คำหว่าง (2560, น. 129-138) ที่ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า แนวทางพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 มี 3 ทักษะ 1. ทักษะการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรม มีแนวทาง ดังนี้ 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมควร สนับสนุนการสร้างสรรคและเผยแพร่ นวัตกรรมการสอน 2) ด้านการคิดอย่างมีวิจระณญาณและการแก้ไขปัญหา ควร เน้นทักษะการคิดเพื่อสร้างรูปแบบ อบรม/สร้างเครื่องมือเน้นทักษะกระบวนการคิด 2. ทักษะสารสนเทศ สื่อ และ เทคโนโลยี มีแนวทาง ดังนี้ 1) ด้านเทคโนโลยี ควรสัมมนา/อบรม/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการเชื่อมต่อระบบ เครือข่าย 2) ด้านสื่อ ควรจัดสรรงบประมาณ กำหนดแนวทางการพัฒนา ฝึกฝนทักษะในการผลิตสื่อ ทักษะชีวิตและ อาชีพ มีแนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการเป็นผู้สร้างและผู้ผลิต ควรตระหนักในบทบาทครูฝึกฝนการพัฒนาตนเอง 2) ด้าน การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ควรสร้างเสริมประสบการณ์ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ เพื่อพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองและสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, น. 108-109) ได้สรุปแนวคิดการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าครูควรศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรและการออกแบบการเรียนรู้ จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551, น. 91) ที่กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ ตีความ บันทึก ข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความสอดคล้องและ เหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัดนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงให้กับผู้เรียนการตัดสินผลการ เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุกัญญา งามบรรจง (2559, น. 142-148) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัด กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่า การวัดและประเมินผล เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้ แนวทางและวิธีการประเมินผลตามสภาพจริง ที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และ 4) ออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชารายปี หรือรายภาค และหน่วยการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วิเคราะห์สาระการเรียนรู้แกนกลาง วิเคราะห์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์สื่อและแหล่งเรียนรู้ และวิเคราะห์กระบวนการวัดและประเมินผล

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สภาพ ปัญหา และแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษ ที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี มีสภาพและปัญหาดังนี้ สภาพการพัฒนาการศึกษาไม่ ต่อเนื่องจากนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง และการบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษา ยัง ขาดการมีส่วนร่วม ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดการพัฒนา และการฝึกอบรม ขาด ความรู้ด้านภาษา สื่อ เทคโนโลยีใหม่ นวัตกรรมใหม่ สารสนเทศ และทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบใหม่ มีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากภาระงานสอนและการดูแลผู้เรียน และการบริหารจัดการหรือการ

ทำงานไม่มีความเป็นระบบและขาดการวางแผน ดังนั้นแนวทางการดำเนินการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 มี 3 องค์ประกอบ (1) องค์ประกอบกระบวนการบริหารสถานศึกษา มีดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) การพัฒนาทักษะของครู 3) การนำไปใช้ และ 4) การสร้างเครือข่าย 5) นิเทศ ติดตาม ต่อเนื่อง (2) องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) สื่อเทคโนโลยี และสารสนเทศ 3) จิตวิญญาณความเป็นครู 4) ภาวะผู้นำของครู 5) การวัดและประเมินผล (3) องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผน 2) ความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน 3) การปฏิบัติงาน 4) การสร้างขวัญและกำลังใจ 5) การประเมินผลของการดำเนินงาน และ 6) การปรับปรุงแก้ไข

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ควรส่งเสริมให้มีการปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา ตาม 5 ประเด็น และพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนใน 5 ด้าน ด้วยการจัดอบรมสัมมนา และสนับสนุนการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน 6 ขั้นตอน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง ที่อยู่ในพื้นที่ หรือหน่วยงานอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ได้แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ที่ครอบคลุมและหลากหลาย มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- ชลธิชา การถาง และ มะลิวัลย์ น้อยบัวทิพย์. (2561, มกราคม - เมษายน). การพัฒนาแนวทางการสร้างความร่วมมือของกลุ่มงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. *วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 9(1), 83-94.
- นุชนาด สอนสง และสงวน อินทร์รักษ์. (2561, มกราคม-เมษายน). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษา. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*, 14(1), 115-132.
- ประยูร อัครบวร, ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และกมลทิพย์ ศรีหาเศษ. (2553). *การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีดา กลั่นแก้ว. (2552). *รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนระดับมัธยม ของ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์)*.
- พจนีย์ มั่งคั่งและกัญกร เอี่ยมพญา. (2563, มกราคม-มิถุนายน). แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 22(1), 116-135.

- พิมพ์ฉัตร เชนะกุลปต์. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัญทิรา สุปการและคณะ. (2558, พฤษภาคม-สิงหาคม). รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 8(2), 1126-1143.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2556). รายงานฉบับสมบูรณ์การทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- วรลักษณ์ คำหว่าง. (2560, มกราคม-มิถุนายน). แนวทางพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 6(1), 129-138.
- ศิริลักษณ์ นาทัน. (2550). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อของโรงเรียนต้นแบบในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ศิริพร อาจปึกษา และธีระศักดิ์ อุ่นอารมณฺ์เลิศ. (2558, พฤษภาคม-สิงหาคม). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดราชบุรี. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 8(2), 1251-1264.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบุรี. (2560). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการศึกษาจังหวัดเพชรบุรี (พ.ศ. 2562-2565). เพชรบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานฯ.
- สุกัญญา งามบรรจง. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อิทธินันท์ ซอหะซัน. (2559). รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อประสิทธิภาพของหลักสูตรอนุปริญญา สาขานายช่างบำรุงรักษาอากาศยาน สถาบันการบินพลเรือน (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยออร์ทอกรุงเทพ).
- อำไพ นงค์เยาว์และคณะ. (2560, มกราคม-มีนาคม). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยนเรศวร, 10(1), 132-143.
- Bergman, J. and Sams, A. (2012). *Flip Your Classroom :Reach Every Student in Every Class Every Day*. Retrieved on October 8, 2020, from :<http://www.academia.edu/10373765/The-Flipped-Classroom-to-Learning-and-teaching-in-Thailand>.
- Bryman, A. (1986). *Leadership and Organization*. London: Routledge & Kegan Paul.

Saavedra, A. (2012). Nine Lessons on How to Teach 21st Century Skills and Knowledge. *Education Week*, 58(4), A-439.